

Edme Castaing, doctor care a folosit pentru prima oara morfina pentru a comite o crima

La 15 noiembrie 1823, in cursul procesului contra doctorului Edmnd Castaing la Tribunalul din Paris, procurorul general de Broe a evocat in termeni patetici consecintele nelinistitoare ale acestei situatii. Castaing, acuzat de uciderea a doi oameni prin otravire cu morfina, il asculta, privindu-l arogant, cu mainile incrucisate la piept.

"Daca codul penal, spunea procurorul de Broe, ar fi cerut ca procedura sa furnizeze proba medicala a crimei prin otravire, ar fi trebuit-sa se introduca in cod un paragraf care sa stipuleze ca, intrucat alcaloizii nu lasa nici o urma, crima comisa cu ajutorul acestor otravuri ramane nepedepsita, asa incat ucigasii sunt asigurati. Noi le putem spune in viitor : feriti-va de arsen si de alte otravuri metalice, ele lasa urme... Folositi alcaloizii... Otraviti-va tatii, mamele, otraviti-va intreaga familie si mostenirea va fi a voastra... "Corpus delict!" nu exista si nu se va ajunge sa fie gasit..." Dupa o scurta pauza, Broe. adauga : "Care dintre noi ar putea sa se simta in securitate, daca, spre exemplu, un caz atat de oribil de crima prin otravire ar ramane nepedepsit ?..."

intre 10 si 11 noiembrie, medicii prezenti ca experti au defilat la bara intr-un numar mare ; se aflau printre acestia cele mai mari celebritati pariziene ale epocii, cum ar fi profesorii Magendie si Laennec, ultimul fiind cunoscut prin descoperirea auscultatici cu stetoscop. Toti erau solicitati sa raspunda la aceeasi intrebare : daca doctorul Edmnd Castaing, in varsta de 27 de ani, isi otravise sau nu cei doi prieteni, fratii Hippolyte si Auguste Ballet, cu ajutorul noului drog denumit "morfina" si aceasta in scopul de a-si insusi bunurile lor ?

Se stie ca, la 5 octombrie, Hippolyte, care se bucura de o sanatate excelenta si pe care Castaing il avea in grija ca medic curant, murise in apartamentul sau din Paris.

Castaing, de obicei fara un ban in buzunar, isi platise la 14 octombrie toate datoriile, oferise mamei sale 30 000 de franci si in plus mai cumparase si valori de 10 000 franci. Auguste - de asemenea ingrijit de Castaing - decedase la 2 iunie 1823 la hotelul T^{em}te-Noire din Saint-Cloud. inainte de moarte, el avusese vomisme, o stare generala rea, pareze, in timp ce pulsul abia se mai simtea si pupilele! se ingustasera in chip misterios.

Cu toate eforturile depuse de medicii si chimistii parizieni, ca Chaussier, Pelletou, Lhermier, Segalas, Magendie. Vauquelin si Barruel, pentru a regasi urmele de morfina in continutul stomacului lui Auguste Ballet, stradaniile lor au ramas zadarnice. Raportul, prezentat la 15 iulie 1823, nu era decat o proba a incapacitatii lor de a depista urmele unui alcaloid. Acestia au filtrat, au vaporizat si impregnat continutul stomacului cu solutii alcoolice, in scopul de a obtine un extract care ar putea trada prezenta morfinei prin gustul sau caracteristic, foarte amar. insa acest gust amar era absent !

Resemnata sa accepte imperfectiunile stiintei, procurorul de Broe spera totusi ca expertii i-ar putea

furniza cel puțin informații asupra modului în care oamenii reacționează la morfina, asupra dozei mortale a acestui drog, asupra simptomelor pe care ea le provoacă și a manifestărilor semnalate la Auguste Ballet. El citase ca martori ai acuzației nu numai experți care examinaseră victima, ci și pe LaÏ«nnec, Pigache, Michel, Petit și Balzac, cu alte cuvinte crema științei medicale franceze. și declarațiile savanților în fața Tribunalului confirmau, de la un capăt la altul, confuzia care domnea în acea vreme în domeniul cunoștințelor asupra otrăvirilor vegetale.

Viitorul avea să aducă certitudinea incontestabilă că un gram de morfina era mortal. Omul otrăvit cu acest alcaloid prezenta, așa cum a avut Auguste Ballet, vomismente, oboseală, pierderea cunoștinței, pareze, adeseori crampe și în plus un simptom caracteristic : îngustarea pupilelor.

LaÏ«nnec, savant cu renume internațional, declara în cursul procesului, că unii oameni suporta o doză de 100 grame de morfina și că alții sucomba după numai 10 grame ! După Segalas, opt grame erau mortale. Pigache considera că îngustarea pupilelor era un simptom tipic al otrăvirii cu morfina. Magendie îl aproba, în timp ce bătrânul Chaussier și partizanii săi declarau că morfina provoacă, din contra, o dilatare a pupilelor.

Atunci când procurorul de Broe îi atrase atenția că opinia sa contrazicea pe cea a lui Pigache și Magendie, el răspunse calm : "că, confratilor săi le lipsea experiența ; nu mă interesează ce gândesc colegii mei, spuse acesta, eu vă vorbesc plecând de la experiența mea".

În concluzie, acest proces de două zile a oferit un spectacol trist, în care erorile, incertitudinile și incapacitatea de a rezolva unele probleme își disputau primul rol. Nu era de mirare scena când procurorul, infuriat, s-a adresat juraților : "Nu vă lăsați influențați de ignoranța medicilor și a chimistilor. Gândiți-vă la greutatea zdrobitoare a altor probe și nu uitați că declarându-l pe Castaing nevinovat, veți incuraja pe unii criminali să-și urmeze exemplul..."

Când în noaptea de 17 noiembrie 1823 jurații au declarat că Castaing era responsabil de uciderea lui Auguste Ballet, procurorul de Broe putea să se felicite.

Gratie acestui proces, mai întâi întreaga Franța și apoi Europa aveau să ia cunoștința de faptul că medicina se dovedise neputincioasă în fața problemei de depistare a urmelor unei otrăviri vegetale. și nimeni nu va cunoaște vreodată numărul victimelor provocate de aceste otrăvuri, până la mijlocul secolului al XIX-lea, ca urmare a unui act criminal.